

POHJOISSAAME, lyhyt oppimäärä 25.3.2013

Nämä *esimerkit täydet pisteet antavasta vastauksesta* eivät sido ylioppilastutkintolautakunnan arvostelua. Lopullisesta arvostelusta päättää tutkintoaineen sensorikunta.

Tässä julkaistavan esimerkivastauksen lisäksi lautakunta voi hyväksyä myös muita mahdollisia tapoja ilmaista asia.

Tehtävän 3 arvioitavat piirteet on kuvattu kriteeritaulukossa, joka on ylioppilastutkintolautakunnan antamissa toisen kotimaisen ja vieraiden kielten kokeita koskeissa määräyksissä.

www.ylioppilastutkinto.fi/fi/maaraykset/ainekohtaiset/kielikokeet2.html

Tehtävä 1.1.

- 1) siitä monen mutkan kautta Beaska-/Peskijoelle Olavin ja Ingerin luokse.
- 2) Sen kunniaksi hän pyöräytti/tekaisi täyte/kermakakun ja pani hillaa vielä päälle.
- 3) Valdemar oli jo muuttanut pois kotoaan ja mennyt naimisiin Etelä-Norjassa.
- 4) Beaska-/Peskiokelaiset rakensivat paljon, ja hänellä riitti työtä vuodet ympäriinsä.
- 5) Inger kävi siivoamassa koulua kaksi kertaa viikossa.
- 6) Hänen muistinsa on alkanut heiketä nopeasti
- 7) lampaita, joita hänellä ei ole ollut kymmeneen vuoteen.
- 8) Minä en enää jaksanut hoitaa häntä,
- 9) Minun on tunnustettava, että en ole käynyt kertaakaan Rieban-/Kettu-/Repojärvellä.
- 10) Sitä minä aloin kummastella, kuulummeko juuri Guolban sukuun,
- 11) Nykyisin noihin sukuihin ei tule enää perehdyttyä juuri lainkaan.
- 12) sukulaisen velvollisuus on ensimmäisenä olla auttamassa hädänalaista.
- 13) ihmiset eivät enää tarvitse toisiaan,
- 14) Bávlos/Paulus-äijä/vaari istuskeli olohuoneessa ja keskusteli äänekkäästi muiden vanhusten kanssa.
- 15) Tällä kertaa hänen muistissaan ei tuntunut olevan mitään vikaa.
- 16) istui hänen seurassaan puoli päivää ja johdatteli Bávlos/Paulus-äijän/-vaarin ajatuksia tiettyyn suuntaan
- 17) Hän oli nuorempi kuin Hánsa ja yhtä puhelias ja yhtä pieni,
- 18) Hänellä oli jokaiselle kuvaava sana.
- 19) Haldis oli lähtenyt opettajakouluun siksi, että oppisi opettamaan saamelaislapsia.
- 20) Norjalainen koulu ei tuntenut saamen kieltä, ei saamelaisten elämää eikä ajattelutapaa.

Tehtävä 1.2.

Alattion kielikeskuksen johtaja Dagrún Sara kertoo Ávvirin haastattelussa, että merisaamelais-ten jälkeläiset eivät tunne omaa historiaansa ja kulttuuriaan. Ei Sarakaan tiennyt olevansa saamelainen. Hän on joutunut ponnistelemaan ymmärtääkseen kielensä ja kulttuurinsa menettämistä. Hän on kirjoittanut tuntemuksistaan runon, joka on luettavissa merisaamelaisista kertovassa valokuvanäyttelyssä Rávttošnjárgan museossa.

Merisaamelaisia on norjalaistettu monen sukupolven ajan. Toisen maailmansodan aikana tuhoutuivat myös kaikki talot ja irtaimisto. Porsankilaisen, kveenien jälkeläisen Arvid Pettersonin mukaan lapinpukuun sonnustautuivat myös kveenit ja norjalaiset, mutta 1960-luvulla Porsangissa ei näkynyt juuri lainkaan lapinpukuja eikä puhuttu saamea. Nyt vanhaa käsityöperinnettä arvostetaan ja moni haluaa hankkia itselleen lapinpuvun. Näyttelyssä on paljon vanhoja valokuvia rannikolla käytetyistä asuista.

Tehtävä 2.

1. vurde
2. čáhppes
3. uhcimus
4. dadjalasttii
5. oadđinseahka
6. čohkkájedje
7. ájiheigga
8. rukses
9. divodedje
10. fiellut
11. manaše (~ manašii)
12. čužžo
13. somás
14. seaibi
15. harragoahdá
16. jaskkodeaba
17. vielpá
18. jávregáddái
19. nahkárat
20. goalo